

עבודת בית 2 . פתרונות.

הקדמה לשאלות 1,2. אם V הוא מרחב וקטורי ממימד סופי ו- U תת-מרחב של V כך ש- $U \neq V$, אז בוודאי V ו- U אינם איזומורפיים: קל להוכיח שאם V ו- U הם מרחבים וקטוריים ממימד סופי כך ש- $\dim(U) < \dim(V)$ ו- $T: V \rightarrow U$ העתקה לינארית, אז T איננה חד-חד-ערכית. אבל אם V הוא מרחב וקטורי שאינו ממימד סופי ו- U תת-מרחב של V כך ש- $U \neq V$, בכל זאת יתכן ו- U איזומורפי ל- V .

1. יהי $V = \mathbb{R}[x]$ -- מרחב כל הפולינומים במשתנה אחד עם מקדמים ממשיים.

נסמן: $U = \{p(x) \in V \mid p(0) = 0\}$. כלומר, U הוא תת-מרחב ב- V של כל הפולינומים מהצורה $a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_1 x$, האיבר החפשי שווה לאפס. הוכיחו ש- V ו- U איזומורפיים.

פתרון. נגדיר את ההעתקה $\varphi: V \rightarrow U$ כך:

$$\varphi(a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_1 x + a_0) = a_n x^{n+1} + a_{n-1} x^n + \dots + a_1 x^2 + a_0 x$$

$$. p(x) \in \mathbb{R}[x] \text{ עבור } \varphi(p(x)) = x \cdot p(x)$$

$$\varphi(p(x) + \alpha q(x)) = x(p(x) + \alpha q(x)) =$$

$$= xp(x) + \alpha xq(x) = \varphi(p(x)) + \alpha \varphi(q(x))$$

קל לראות ש- $\ker(\varphi)$ טריוויאלי כי $\varphi(a_n x^n + \dots + a_1 x + a_0)$ הוא פולינום האפס אם ורק אם $a_n = \dots = a_1 = a_0 = 0$, כלומר, $a_n x^n + \dots + a_1 x + a_0$ הוא פולינום האפס. לכן ההעתקה φ היא חד-חד-ערכית.

כדי להראות ש- φ היא "על" ניקח $a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_1 x \in U$ ונעיר ש- $\varphi(a_n x^{n-1} + a_{n-1} x^{n-2} + \dots + a_2 x + a_1) = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_1 x$, קיבלנו ש- φ לינארית, חד-חד-ערכית ו"על", לכן היא איזומורפיזם, ולכן V ו- U איזומורפיים.

2. יהי V מרחב וקטורי של כל הסדרות המתכנסות עם איברים ממשיים:

$$V = \left\{ (a_1, a_2, a_3, \dots) \mid \forall i \in \mathbb{N} : a_i \in \mathbb{R} \text{ \& } \exists \lim_{n \rightarrow \infty} a_n \right\}$$

נסמן: $U = \left\{ (a_1, a_2, a_3, \dots) \in V \mid \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = 0 \right\}$. כלומר, U תת-מרחב ב- V של כל

הסדרות הממשדיות השואפות לאפס. הוכיחו ש- V ו- U איזומורפיים.

הדרכה. יש לבנות העתקה לינארית חד-חד-ערכית ו"על" $T: V \rightarrow U$.

קיימת העתקה מאד טבעית מ- V ל- U :

$$(a_1, a_2, a_3, \dots) \mapsto \left(a_1 - \lim_{n \rightarrow \infty} a_n, a_2 - \lim_{n \rightarrow \infty} a_n, a_3 - \lim_{n \rightarrow \infty} a_n, \dots \right)$$

חד-ערכית. לדוגמה, שתי סדרות שונות $\left(1, \frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \dots\right)$ ו- $\left(2, \frac{3}{2}, \frac{4}{3}, \frac{5}{4}, \dots\right)$ נשלחות

על ידי העתקה זו לאותה תמונה $\left(1, \frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \dots\right)$. נסו "לתקן" את ההעתקה הזאת

כדי לקבל העתקת איזומורפיזם.

פתרון. נגדיר העתקה $T: V \rightarrow U$ כך:

$$T(a_1, a_2, a_3, \dots) = \left(\lim_{n \rightarrow \infty} a_n, a_1 - \lim_{n \rightarrow \infty} a_n, a_2 - \lim_{n \rightarrow \infty} a_n, a_3 - \lim_{n \rightarrow \infty} a_n, \dots \right)$$

$$\left(\lim_{n \rightarrow \infty} a_n, a_1 - \lim_{n \rightarrow \infty} a_n, a_2 - \lim_{n \rightarrow \infty} a_n, a_3 - \lim_{n \rightarrow \infty} a_n, \dots \right)$$

אכן שואפת לאפס, ולכן T באמת פועלת

מ- V ל- U . לינאריות של T נובעת בקלות מתכונות הגבול. (יש לבדוק, כמובן!)

נניח ש- $T(a_1, a_2, a_3, \dots) = (0, 0, 0, 0, \dots)$. כלומר,

$$\left(\lim_{n \rightarrow \infty} a_n, a_1 - \lim_{n \rightarrow \infty} a_n, a_2 - \lim_{n \rightarrow \infty} a_n, a_3 - \lim_{n \rightarrow \infty} a_n, \dots \right) = (0, 0, 0, 0, \dots)$$

מכאן נובע מיידית ש- $a_j = 0$ לכל $j \in \mathbb{N}$. קיבלנו שהגרעין של T טריוויאלי (מכיל רק את

הסדרה הקבועה שכל איבריה אפסים), לכן T חד-חד-ערכית.

נראה ש- T היא העתקת "על". ניקח $(b_1, b_2, b_3, \dots) \in U$. נגדיר את הסדרה (c_1, c_2, c_3, \dots)

כך:

$$c_1 = b_2 + b_1, c_2 = b_3 + b_1, \dots, c_n = b_{n+1} + b_1, \dots$$

נעיר ש- $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = 0$ כי $(b_1, b_2, b_3, \dots) \in U$.

לכן $\lim_{n \rightarrow \infty} c_n = b_1$ נעיר גם ש-

$$T(c_1, c_2, c_3, \dots) = \left(\lim_{n \rightarrow \infty} c_n, c_1 - \lim_{n \rightarrow \infty} c_n, c_2 - \lim_{n \rightarrow \infty} c_n, c_3 - \lim_{n \rightarrow \infty} c_n, \dots \right) = \\ = (b_1, b_2 + b_1 - b_1, b_3 + b_1 - b_1, \dots, b_n + b_1 - b_1, \dots) = (b_1, b_2, b_3, \dots, b_n, \dots)$$

קיבלנו ש- $(b_1, b_2, b_3, \dots) \in \text{Im}(T)$. כלומר, סדרה כלשהי מ- U שייכת ל- $\text{Im}(T)$. לכן T "על".

קיבלנו ש- T לינארית, חד-חד-ערכית ו"על", לכן היא איזומורפיזם, ולכן V ו- U איזומורפיים.

3. מצאו את כל הערכים הממשיים של k כך שהעמודה $\begin{bmatrix} 1 \\ k \\ k \end{bmatrix}$ תהיה וקטור עצמי

$$\text{של המטריצה } \begin{bmatrix} 4 & 1 & 1 \\ 1 & 4 & 1 \\ 1 & 1 & 4 \end{bmatrix}.$$

פתרון. דרך 1. על פי ההגדרה $\begin{bmatrix} 1 \\ k \\ k \end{bmatrix}$ מהווה וקטור עצמי של $\begin{bmatrix} 4 & 1 & 1 \\ 1 & 4 & 1 \\ 1 & 1 & 4 \end{bmatrix}$ אם קיים מספר λ

$$\text{כך שמתקיים השוויון } \begin{bmatrix} 1 \\ k \\ k \end{bmatrix} = \lambda \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ k \\ k \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 4 & 1 & 1 \\ 1 & 4 & 1 \\ 1 & 1 & 4 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ k \\ k \end{bmatrix} \text{ מכאן } \begin{cases} 4+2k = \lambda \\ 1+5k = \lambda k \\ 1+5k = \lambda k \end{cases} \text{ נציב } 4+2k = \lambda$$

במשוואה $1+5k = \lambda k$ ונקבל משוואה $1+5k = (4+2k)k$. זאת משוואה ריבועית

$$2k^2 - k - 1 = 0. \text{ הפתרונות שלה הם } k = -\frac{1}{2}, \quad k = 1.$$

$$\text{בדיקה: } k = 1. \quad \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 4 & 1 & 1 \\ 1 & 4 & 1 \\ 1 & 1 & 4 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 6 \\ 6 \\ 6 \end{bmatrix} = 6 \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} \text{ ז.א. } \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} \text{ הוא וקטור עצמי של } \begin{bmatrix} 4 & 1 & 1 \\ 1 & 4 & 1 \\ 1 & 1 & 4 \end{bmatrix}$$

השייך לערך עצמי 6.

$$\begin{bmatrix} 4 & 1 & 1 \\ 1 & 4 & 1 \\ 1 & 1 & 4 \end{bmatrix} \text{ הוא וקטור עצמי של } \begin{bmatrix} 1 \\ -\frac{1}{2} \\ -\frac{1}{2} \end{bmatrix} \text{ . ז.א. , } \begin{bmatrix} 4 & 1 & 1 \\ 1 & 4 & 1 \\ 1 & 1 & 4 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ -\frac{1}{2} \\ -\frac{1}{2} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3 \\ -\frac{3}{2} \\ -\frac{3}{2} \end{bmatrix} = 3 \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ -\frac{1}{2} \\ -\frac{1}{2} \end{bmatrix} . k = -\frac{1}{2}$$

השייך לערך עצמי 3.

דרך 2. אנחנו רוצים ש- $\begin{bmatrix} 1 \\ k \\ k \end{bmatrix}$ יהיה וקטור עצמי של $\begin{bmatrix} 4 & 1 & 1 \\ 1 & 4 & 1 \\ 1 & 1 & 4 \end{bmatrix}$. כל וקטור עצמי שייך לערך עצמי מסוים. נמצא את כל הערכים העצמיים של המטריצה הנתונה.

$$\det \begin{bmatrix} 4-\lambda & 1 & 1 \\ 1 & 4-\lambda & 1 \\ 1 & 1 & 4-\lambda \end{bmatrix} = \det \begin{bmatrix} 6-\lambda & 1 & 1 \\ 6-\lambda & 4-\lambda & 1 \\ 6-\lambda & 1 & 4-\lambda \end{bmatrix} = (6-\lambda) \det \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 4-\lambda & 1 \\ 1 & 1 & 4-\lambda \end{bmatrix} =$$

$$= (6-\lambda) \det \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 0 & 3-\lambda & 0 \\ 0 & 0 & 3-\lambda \end{bmatrix} = (6-\lambda)(3-\lambda)^2$$

מכאן רואים שהערכים העצמיים של המטריצה הנתונה הם 6 ו-3.

כדי ש- $\begin{bmatrix} 1 \\ k \\ k \end{bmatrix}$ יהיה וקטור עצמי של $\begin{bmatrix} 4 & 1 & 1 \\ 1 & 4 & 1 \\ 1 & 1 & 4 \end{bmatrix}$ השייך לערך עצמי 6 צריך שיתקיים השוויון

$$k=1 \text{ . מכאן } \begin{cases} 4+2k=6 \\ 1+5k=6k \\ 1+5k=6k \end{cases} \text{ . מכאן } \begin{bmatrix} 4 & 1 & 1 \\ 1 & 4 & 1 \\ 1 & 1 & 4 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ k \\ k \end{bmatrix} = 6 \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ k \\ k \end{bmatrix}$$

כדי ש- $\begin{bmatrix} 1 \\ k \\ k \end{bmatrix}$ יהיה וקטור עצמי של $\begin{bmatrix} 4 & 1 & 1 \\ 1 & 4 & 1 \\ 1 & 1 & 4 \end{bmatrix}$ השייך לערך עצמי 3 צריך שיתקיים

$$k = -\frac{1}{2} \text{ . מכאן } \begin{cases} 4+2k=3 \\ 1+5k=3k \\ 1+5k=3k \end{cases} \text{ . מכאן } \begin{bmatrix} 4 & 1 & 1 \\ 1 & 4 & 1 \\ 1 & 1 & 4 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ k \\ k \end{bmatrix} = 3 \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ k \\ k \end{bmatrix}$$

השוויון

4. מצאו את ההגדרה המפורשת עבור הסדרה המוגדרת על ידי נוסחת נסיגה:

$$a_0 = 0, \quad a_1 = a_2 = 1, \quad a_n = 10a_{n-1} - 31a_{n-2} + 30a_{n-3}$$

פתרון. נעיר שמתקיים השוויון

$$\begin{bmatrix} a_n \\ a_{n-1} \\ a_{n-2} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 10 & -31 & 30 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} a_{n-1} \\ a_{n-2} \\ a_{n-3} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 10 & -31 & 30 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 10 & -31 & 30 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} a_{n-2} \\ a_{n-3} \\ a_{n-4} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 10 & -31 & 30 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}^2 \cdot \begin{bmatrix} a_{n-2} \\ a_{n-3} \\ a_{n-4} \end{bmatrix} = \dots$$

$$= \begin{bmatrix} 10 & -31 & 30 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}^{n-2} \cdot \begin{bmatrix} a_2 \\ a_1 \\ a_0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 10 & -31 & 30 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}^{n-2} \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}$$

נסמן $A = \begin{bmatrix} 10 & -31 & 30 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}$. כדי למצוא את A^{n-2} נוכיח ש- A לכסינה ונמצא את P, D כך ש-

$A = PDP^{-1}$. אחרי שנמצא את P, D האלה, החישוב יהיה קל:

$A^{n-2} = (PDP^{-1})(PDP^{-1}) \dots (PDP^{-1}) = PD^{n-2}P^{-1}$. באלכסון הראשי של מטריצה אלכסונית D

עומדים הערכים העצמיים של A . הערכים העצמיים של A הם פתרונות של המשוואה

$$\det(xI_3 - A) = 0$$

$$\det(xI_3 - A) = \det \begin{bmatrix} x-10 & 31 & -30 \\ -1 & x & 0 \\ 0 & -1 & x \end{bmatrix} = x^3 - 10x^2 + 31x - 30$$

ידוע שאם לפולינום עם מקדמים שלמים $x^n + c_{n-1}x^{n-1} + \dots + c_1x + c_0$ יש שורש שלם, אז השורש השלם הזה חייב להיות אחד המחלקים של האיבר החפשי c_0 . לכן נציב בפולינום $x^3 - 10x^2 + 31x - 30$ את המחלקים של -30 , כך נגלה ש- $2, 3, 5$ הם שורשים של הפולינום הזה. לכן $x^3 - 10x^2 + 31x - 30 = (x-2)(x-3)(x-5)$.

המספרים $2, 3, 5$ הם הערכים העצמיים של A . אין ערכים עצמיים נוספים כי אלה הם כל השורשים של הפולינום האופייני של A . למדנו שאם למטריצה $n \times n$ יש n ערכים

עצמיים שונים, אז היא ניתנת ללכסון, לכן A ניתנת ללכסון, ולכן $D = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 0 \\ 0 & 3 & 0 \\ 0 & 0 & 5 \end{bmatrix}$

העמודות של מטריצה הפיכה P הן וקטורים עצמיים של A השייכים לערכים עצמיים של A בהתאם לסדר שהערכים העצמיים עומדים באלכסון הראשי של D . נמצא וקטור עצמי של A השייך לערך עצמי 2.

$$(A - 2I_3) \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} \Leftrightarrow \begin{bmatrix} 8 & -31 & 30 \\ 1 & -2 & 0 \\ 0 & 1 & -2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 2y \\ y = 2z \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 4z \\ y = 2z \end{cases}$$

נציב $z = 1$ ונקבל ש- $\begin{bmatrix} 4 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix}$ הוא וקטור עצמי של A השייך לערך עצמי 2.

בדרך דומה נמצא ש- $\begin{bmatrix} 9 \\ 3 \\ 1 \end{bmatrix}$ הוא וקטור עצמי של A השייך לערך עצמי 3, $\begin{bmatrix} 25 \\ 5 \\ 1 \end{bmatrix}$ הוא וקטור

עצמי של A השייך לערך עצמי 5. מכאן $P = \begin{bmatrix} 4 & 9 & 25 \\ 2 & 3 & 5 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix}$. ידוע היטב כיצד מוצאים את

מטריצה הפכית: $P^{-1} = \begin{bmatrix} \frac{1}{3} & -\frac{8}{3} & 5 \\ -\frac{1}{2} & \frac{7}{2} & -5 \\ \frac{1}{6} & -\frac{5}{6} & 1 \end{bmatrix}$. נחזור להתחלה:

$$\begin{bmatrix} a_n \\ a_{n-1} \\ a_{n-2} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 10 & -31 & 30 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}^{n-2} \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 4 & 9 & 25 \\ 2 & 3 & 5 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 2^{n-2} & 0 & 0 \\ 0 & 3^{n-2} & 0 \\ 0 & 0 & 5^{n-2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \frac{1}{3} & -\frac{8}{3} & 5 \\ -\frac{1}{2} & \frac{7}{2} & -5 \\ \frac{1}{6} & -\frac{5}{6} & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix} =$$

$$= \begin{bmatrix} 4 & 9 & 25 \\ 2 & 3 & 5 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 2^{n-2} & 0 & 0 \\ 0 & 3^{n-2} & 0 \\ 0 & 0 & 5^{n-2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -\frac{7}{3} \\ 3 \\ -\frac{2}{3} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 4 & 9 & 25 \\ 2 & 3 & 5 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -\frac{7}{3} \cdot 2^{n-2} \\ 3^{n-1} \\ -\frac{2}{3} \cdot 5^{n-2} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -\frac{7}{3} \cdot 2^n + 3^{n+1} - \frac{2}{3} \cdot 5^n \\ @ \\ \$ \end{bmatrix}$$

נתבקשנו למצוא נוסחה מפורשת עבור a_n , לכן הרכיבים שני ושלישי בעמודה האחרונה

לא מעניינים אותנו. תשובה: $a_n = -\frac{7}{3} \cdot 2^n + 3^{n+1} - \frac{2}{3} \cdot 5^n = \frac{-7 \cdot 2^n + 3^{n+1} - 2 \cdot 5^n}{3}$

בדיקה: יש להציב את הנוסחה שמצאנו בנוסחת נסיגה נתונה ולראות שאכן מתקיים השוויון:

$$\begin{aligned}
& 10 \cdot \frac{-7 \cdot 2^{n-1} + 3^{n+1} - 2 \cdot 5^{n-1}}{3} - 31 \cdot \frac{-7 \cdot 2^{n-2} + 3^n - 2 \cdot 5^{n-2}}{3} + 30 \cdot \frac{-7 \cdot 2^{n-3} + 3^{n-1} - 2 \cdot 5^{n-3}}{3} \\
&= \frac{-70 \cdot 2^{n-1} + 10 \cdot 3^{n+1} - 20 \cdot 5^{n-1} + 217 \cdot 2^{n-2} - 31 \cdot 3^n + 62 \cdot 5^{n-2} - 210 \cdot 2^{n-3} + 30 \cdot 3^{n-1} - 60 \cdot 5^{n-3}}{3} = \\
&= \frac{(-70 \cdot 4 + 217 \cdot 2 - 210) \cdot 2^{n-3} + (10 \cdot 9 - 31 \cdot 3 + 30) \cdot 3^{n-1} + (-20 \cdot 25 + 62 \cdot 5 - 60) \cdot 5^{n-3}}{3} = \\
&= \frac{(-56) \cdot 2^{n-3} + 27 \cdot 3^{n-1} + (-250) \cdot 5^{n-3}}{3} = \frac{(-7) \cdot 2^3 \cdot 2^{n-3} + 3^3 \cdot 3^{n-1} + (-2) \cdot 5^3 \cdot 5^{n-3}}{3} = \frac{-7 \cdot 2^n + 3^{n+2} - 2 \cdot 5^n}{3} \\
&\cdot \frac{-7 \cdot 2^0 + 3^{0+2} - 2 \cdot 5^0}{3} = 0, \frac{-7 \cdot 2^1 + 3^{1+2} - 2 \cdot 5^1}{3} = \frac{3}{3} = 1, \frac{-7 \cdot 2^2 + 3^{2+2} - 2 \cdot 5^2}{3} = \frac{-78 + 81}{3} = 1 \text{ נעיר ש-}
\end{aligned}$$

בדקנו שהנוסחה $a_n = \frac{-7 \cdot 2^n + 3^{n+2} - 2 \cdot 5^n}{3}$ מקיימת את נוסחת נסיגה הנתונה

וגם נותנת תנאי התחלה הנתונים כאשר מציבים $n=0,1,2$, לכן $a_n = 10a_{n-1} - 31a_{n-2} + 30a_{n-3}$

הנוסחה המפורשת $a_n = \frac{-7 \cdot 2^n + 3^{n+2} - 2 \cdot 5^n}{3}$ נכונה.

5. תהי A מטריצה 3×3 אנטי-סימטרית (כלומר, $A' = -A$) עם רכיבים ממשיים.

א. הוכיחו שהערך העצמי הממשי היחיד של A הוא אפס.

ב. האם A ניתנת ללכסון מעל \mathbb{C} ?

פתרון. מהנתון נובע ש- $A = \begin{bmatrix} 0 & a & b \\ -a & 0 & c \\ -b & -c & 0 \end{bmatrix}$ עבור $a, b, c \in \mathbb{R}$ מסוימים.

$$\begin{aligned}
p_A(x) &= \det(xI - A) = \det \begin{bmatrix} x & -a & -b \\ a & x & -c \\ b & c & x \end{bmatrix} = x(x^2 + c^2) + a(ax + bc) - b(ac - bx) = \\
&= x(x^2 + a^2 + b^2 + c^2)
\end{aligned}$$

קודם כל, רואים מיד שאפס הוא ערך עצמי ממשי יחיד של A כי $p_A(0) = 0$

ולמשוואה $x^2 + a^2 + b^2 + c^2 = 0$ אין פתרונות ממשיים כאשר $a^2 + b^2 + c^2 > 0$, ואם

$a^2 + b^2 + c^2 = 0$ אז $p_A(x) = x^3$ ואפס הוא ערך עצמי יחיד של A . המספר

$a^2 + b^2 + c^2$ הוא מספר ממשי לא שלילי כי $a, b, c \in \mathbb{R}$. אם $a^2 + b^2 + c^2 > 0$ אז למטריצה A יש שלושה ערכים עצמיים שונים $0, \pm i\sqrt{a^2 + b^2 + c^2}$ ולכן A ניתנת ללכסון מעל \mathbb{C} . אם $a^2 + b^2 + c^2 = 0$ אז $a = b = c = 0$ כי a, b, c ממשיים, ובמקרה הזה A היא מטריצת האפס – מקרה פרטי של מטריצה אלכסונית.

6. הוכיחו קיום ויחידות של מטריצה $A \in M_{3 \times 3}(\mathbb{R})$ כך ש-

$$A \cdot \begin{bmatrix} 1 & -1 & 3 \\ -2 & 2 & 1 \\ 3 & 3 & -1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & -2 & 0 \\ 0 & -3 & 0 \end{bmatrix}$$

מצאו את הערכים העצמיים של A והוכיחו ש- A ניתנת ללכסון.

פתרון. נסמן $C = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & -2 & 0 \\ 0 & -3 & 0 \end{bmatrix}$, $B = \begin{bmatrix} 1 & -1 & 3 \\ -2 & 2 & 1 \\ 3 & 3 & -1 \end{bmatrix}$. קל לראות ש- B הפיכה:

$$\det B = \det \begin{bmatrix} 1 & -1 & 3 \\ -2 & 2 & 1 \\ 3 & 3 & -1 \end{bmatrix} = \det \begin{bmatrix} 0 & -1 & 3 \\ 0 & 2 & 1 \\ 6 & 3 & -1 \end{bmatrix} = 6 \cdot ((-1) \cdot 1 - 3 \cdot 2) = -42 \neq 0$$

לכן מהנתון $AB = C$ נובע: $A = CB^{-1}$, כלומר, A קיימת ומוגדרת חד-משמעית.

הוכחנו קיום ויחידות של A . מהנתון נובע:

$$A \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ -2 \\ 3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} = 0 \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ -2 \\ 3 \end{bmatrix}, \quad A \cdot \begin{bmatrix} -1 \\ 2 \\ 3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ -2 \\ -3 \end{bmatrix} = (-1) \cdot \begin{bmatrix} -1 \\ 2 \\ 3 \end{bmatrix}, \quad A \cdot \begin{bmatrix} 3 \\ 1 \\ -1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} = 0 \cdot \begin{bmatrix} 3 \\ 1 \\ -1 \end{bmatrix}$$

רואים מכאן ש- $0, -1$ הם ע"ע של A , וגם ש- $\begin{bmatrix} 1 \\ -2 \\ 3 \end{bmatrix}$, $\begin{bmatrix} -1 \\ 2 \\ 3 \end{bmatrix}$, $\begin{bmatrix} 3 \\ 1 \\ -1 \end{bmatrix}$ הם ו"ע של A .

העמודות האלה הן בת"ל כי הן עמודות של מטריצה הפיכה B . מטריצה A היא 3×3 , יש

לה שלושה ו"ע בת"ל, לכן A ניתנת ללכסון. נסביר מדוע אין ל- A ע"ע בנוסף ל- $0, -1$.

הריבוי הגאומטרי של ערך עצמי 0 הוא לפחות 2 כי $\begin{bmatrix} 3 \\ 1 \\ -1 \end{bmatrix}$, $\begin{bmatrix} 1 \\ -2 \\ 3 \end{bmatrix}$ הם שני ו"ע של A

בת"ל השייכים לע"ע 0 , ולכן גם הריבוי האלגברי הוא לפחות 2 . המספר -1 הוא ע"ע של

A ולכן הריבוי האלגברי שלו הוא לפחות 1 , לכן בפירוק לגורמים של $p_A(x)$ מופיע

$x^2(x+1)$. הדרגה של הפולינום $x^2(x+1)$ שווה ל- 3 , ולכן $p_A(x) = x^2(x+1)$ כי מטריצה

A היא 3×3 , ולכן הערכים העצמיים של A הם $0, -1$ בלבד.